

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego – ćwiczenia I (Ćw. audytoryjne), PG_00150550						
Kierunek studiów	Logopedia (P)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym - profil praktyczny		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	1		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	praktyczny		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Logopedii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Barbara Kamińska				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		18.0	50
Cel przedmiotu	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawową terminologią z zakresu fonetyki i fonologii i wdrożenie do posługiwania się nią, z fonetycznym i fonologicznym opisem współczesnej polszczyzny w aspekcie normatywnym i patologicznym, przedstawienie im metod badań fonetycznych i fonologicznych, różnych sposobów obrazowania artykulacji głosek, uzyskanie umiejętności wykorzystania wiedzy z zakresu fonetyki artykulacyjnej i fonologii w diagnozie i terapii logopedycznej (m.in. dyslalii), w tym głównie: wykształcenie umiejętności rozpoznania głoski na podstawie zespołu cech artykulacyjnych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[LOGJ5_K01] Jest gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy językoznawczej (w tym logopedycznej) i jej modyfikowania i uzupełniania oraz doskonalenia umiejętności zawodowych; jest gotowy do formułowania problemów moralnych i dylematów etycznych związanych z własną i cudzą pracą terapeutyczną.	Efektywnie wykorzystuje uzyskaną wiedzę fonetyczno-fonologiczną do autokontroli własnych wymówień.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[LOGJ5_W01] Ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę oraz zna na poziomie rozszerzonym terminologię z zakresu językoznawstwa i logopedii (w tym wybraną terminologię w obcym języku nowożytnym).	Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu fonetyki i fonologii języka polskiego, która jest punktem wyjścia m.in. w terapii zaburzeń artykulacyjnych (dyslalii).	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[LOGJ5_K08] Efektywnie organizuje swoją pracę na obszarze językoznawczym i logopedycznym oraz krytycznie ocenia stopień jej zaawansowania.	Rozumie potrzebę ciągłego aktualizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[LOGJ5_W11] Posiada wiedzę językoznawczą potrzebną do opanowania języka obcego, kształconego w ramach lektoratu oraz języka polskiego jako obcego. Zna język nowożytny zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+.	Zna możliwości zastosowania wiedzy z fonetyki i fonologii w logopedii	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[LOGJ5_U01] Potrafi rozróżniać orientacje metodologiczne w badaniach naukowych, wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informacje z zakresu językoznawstwa (w tym logopedii) z wykorzystaniem różnych źródeł, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w celu formułowania na tej podstawie krytycznych sądów, rozwiązywania złożonych problemów oraz realizowania w sposób innowacyjny zadań.	Umie wyszukiwać, selekcjonować, analizować, interpretować i użytkować informacje fonetyczno-fonologiczne z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[LOGJ5_W02] Zna i rozumie metodologię badań naukowych stosowanych w dziedzinach nauk humanistycznych i nauk społecznych, główne tendencje rozwojowe i fundamentalne dylematy językoznawstwa oraz logopedii, a także teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi w zakresie ich badania i zastosowania do rozwiązywania problemów społecznych.	Zna możliwości zastosowania wiedzy na temat fonetyczno-fonologicznych aspektów języka w logopedii	[SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[LOGJ5_W20] Rozumie w pogłębiony sposób system fonetyczno-fonologiczny języka polskiego, z uwzględnieniem norm ortofonicznych, znajomości norm ortofonicznych oraz poprawności językowej.	Ma pogłębioną wiedzę o systemie fonetyczno-fonologicznym języka polskiego, z uwzględnieniem norm ortofonicznych, ukierunkowaną na zastosowanie praktyczne	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport

	<table><tr><th>Efekt kierunkowy</th><th>Efekt z przedmiotu</th><th>Sposób weryfikacji i oceny efektu</th></tr><tr><td>[LOGJ5_U03] Posiada umiejętność interpretowania, analizowania przyczyn i przebiegu procesów oraz zjawisk językowych i komunikacyjnych, merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań z wykorzystaniem właściwej terminologii z zakresu językoznawstwa, socjolingwistyki i etnolingwistyki oraz nauk medycznych, istotnych w logopedii.</td><td>Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę fonetyczno-fonologiczną i wykorzystywać ją do interpretacji określonych faktów językowych w normie i patologii, dokonywać oceny wymowy pacjenta oraz analizować wpływ wymowy (normatywnej, błędnej i patologicznej) na błędy w zapisie</td><td>[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport</td></tr></table>	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu	[LOGJ5_U03] Posiada umiejętność interpretowania, analizowania przyczyn i przebiegu procesów oraz zjawisk językowych i komunikacyjnych, merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań z wykorzystaniem właściwej terminologii z zakresu językoznawstwa, socjolingwistyki i etnolingwistyki oraz nauk medycznych, istotnych w logopedii.	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę fonetyczno-fonologiczną i wykorzystywać ją do interpretacji określonych faktów językowych w normie i patologii, dokonywać oceny wymowy pacjenta oraz analizować wpływ wymowy (normatywnej, błędnej i patologicznej) na błędy w zapisie	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport				
Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu									
[LOGJ5_U03] Posiada umiejętność interpretowania, analizowania przyczyn i przebiegu procesów oraz zjawisk językowych i komunikacyjnych, merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań z wykorzystaniem właściwej terminologii z zakresu językoznawstwa, socjolingwistyki i etnolingwistyki oraz nauk medycznych, istotnych w logopedii.	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę fonetyczno-fonologiczną i wykorzystywać ją do interpretacji określonych faktów językowych w normie i patologii, dokonywać oceny wymowy pacjenta oraz analizować wpływ wymowy (normatywnej, błędnej i patologicznej) na błędy w zapisie	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport									
Treści przedmiotu	Systemy fonologiczne współczesnej polszczyzny. Kategorie fonologiczne. Typy opozycji fonologicznych. Kryteria klasyfikacji artykulacyjnej głosek polskich. Metody stosowane w badaniach fonetycznych. Opisy artykulacyjne samogłosek ustnych i nosowych. Zaburzenia artykulacji samogłosek ustnych i nosowych. Opisy artykulacyjne spółgłosek półotwartych wymawianych poprawnie. Patologiczne realizacje wybranych sonornych. Opisy artykulacyjne spółgłosek właściwych: spółgłoski zwarto-wybuchowe, spółgłoski trące, spółgłoski przytarte. Zaburzenia w realizacji obstruentów.										
Wymagania wstępne i dodatkowe	Brak wymagań wstępnych.										
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table><tr><th>Sposób oceniania (składowe)</th><th>Próg zaliczeniowy</th><th>Składowa oceny końcowej</th></tr><tr><td>prezentacje</td><td>51.0%</td><td>50.0%</td></tr><tr><td>kolokwia</td><td>51.0%</td><td>50.0%</td></tr></table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	prezentacje	51.0%	50.0%	kolokwia	51.0%	50.0%	
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej									
prezentacje	51.0%	50.0%									
kolokwia	51.0%	50.0%									
Zalecana lista lektur	<table><tr><td>Podstawowa lista lektur</td><td> - Dukiewicz L., Sawicka I., Fonetyka i fonologia, Wydawnictwo Instytutu Języka Polskiego PAN, Kraków, 1995. - Lorenc A. (2014). Wymowa normatywna polskich samogłosek nosowych i spółgłoski bocznej. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa. - Rocławski B., Zarys fonologii, fonetyki, fonotaktyki i fonostatystyki współczesnego języka polskiego, skrypt UG, Gdańsk, 1986. - Tambor J., Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Ćwiczenia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007. - Wierzchowska B., Fonetyka i fonologia języka polskiego, Ossolineum, Wrocław, 1980. - Wierzchowska B., Wymowa polska, Warszawa, 1971. - Wiśniewski M., Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, Wydawnictwo UMK, Toruń, 1998. - Portal edukacyjny polskiej fonetyki stosowanej w zakresie normy i patologii mowy (http://fonem.eu) </td></tr><tr><td>Uzupełniająca lista lektur</td><td> - Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, red. K. Polański, Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, Wrocław, 1993. - Kamińska B., Samogłoski nosowe w wymowie dzieci w wieku przedszkolnym, Lublin 2004. - Łobacz P., Polska fonologia dziecięca, Wydawnictwo Energeia, Warszawa, 1996., - Milewski S., Lingwistyczne i dydaktyczne aspekty analizy fonemowej, Wydawnictwo UMCS, Lublin, 1999. - Milewski S., Mowa dorosłych kierowana do niemowląt (studium fonostatystyczno-fonotaktyczne), Gdańsk 2004. - Sołtys - Chmielowicz A., Wymowa dzieci przedszkolnych, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1998. - Sołtys - Chmielowicz A., Zaburzenia artykulacji. Teoria i praktyka, Impuls, Kraków 2008. </td></tr><tr><td>Adresy eZasobów</td><td></td></tr></table>	Podstawowa lista lektur	- Dukiewicz L., Sawicka I., Fonetyka i fonologia, Wydawnictwo Instytutu Języka Polskiego PAN, Kraków, 1995. - Lorenc A. (2014). Wymowa normatywna polskich samogłosek nosowych i spółgłoski bocznej. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa. - Rocławski B., Zarys fonologii, fonetyki, fonotaktyki i fonostatystyki współczesnego języka polskiego, skrypt UG, Gdańsk, 1986. - Tambor J., Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Ćwiczenia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007. - Wierzchowska B., Fonetyka i fonologia języka polskiego, Ossolineum, Wrocław, 1980. - Wierzchowska B., Wymowa polska, Warszawa, 1971. - Wiśniewski M., Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, Wydawnictwo UMK, Toruń, 1998. - Portal edukacyjny polskiej fonetyki stosowanej w zakresie normy i patologii mowy (http://fonem.eu)	Uzupełniająca lista lektur	- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, red. K. Polański, Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, Wrocław, 1993. - Kamińska B., Samogłoski nosowe w wymowie dzieci w wieku przedszkolnym, Lublin 2004. - Łobacz P., Polska fonologia dziecięca, Wydawnictwo Energeia, Warszawa, 1996., - Milewski S., Lingwistyczne i dydaktyczne aspekty analizy fonemowej, Wydawnictwo UMCS, Lublin, 1999. - Milewski S., Mowa dorosłych kierowana do niemowląt (studium fonostatystyczno-fonotaktyczne), Gdańsk 2004. - Sołtys - Chmielowicz A., Wymowa dzieci przedszkolnych, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1998. - Sołtys - Chmielowicz A., Zaburzenia artykulacji. Teoria i praktyka, Impuls, Kraków 2008.	Adresy eZasobów					
Podstawowa lista lektur	- Dukiewicz L., Sawicka I., Fonetyka i fonologia, Wydawnictwo Instytutu Języka Polskiego PAN, Kraków, 1995. - Lorenc A. (2014). Wymowa normatywna polskich samogłosek nosowych i spółgłoski bocznej. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa. - Rocławski B., Zarys fonologii, fonetyki, fonotaktyki i fonostatystyki współczesnego języka polskiego, skrypt UG, Gdańsk, 1986. - Tambor J., Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Ćwiczenia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007. - Wierzchowska B., Fonetyka i fonologia języka polskiego, Ossolineum, Wrocław, 1980. - Wierzchowska B., Wymowa polska, Warszawa, 1971. - Wiśniewski M., Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, Wydawnictwo UMK, Toruń, 1998. - Portal edukacyjny polskiej fonetyki stosowanej w zakresie normy i patologii mowy (http://fonem.eu)										
Uzupełniająca lista lektur	- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, red. K. Polański, Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, Wrocław, 1993. - Kamińska B., Samogłoski nosowe w wymowie dzieci w wieku przedszkolnym, Lublin 2004. - Łobacz P., Polska fonologia dziecięca, Wydawnictwo Energeia, Warszawa, 1996., - Milewski S., Lingwistyczne i dydaktyczne aspekty analizy fonemowej, Wydawnictwo UMCS, Lublin, 1999. - Milewski S., Mowa dorosłych kierowana do niemowląt (studium fonostatystyczno-fonotaktyczne), Gdańsk 2004. - Sołtys - Chmielowicz A., Wymowa dzieci przedszkolnych, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1998. - Sołtys - Chmielowicz A., Zaburzenia artykulacji. Teoria i praktyka, Impuls, Kraków 2008.										
Adresy eZasobów											
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Polskie samogłoski nosowe - problemy opisu i interpretacji fonologicznej. Klasyfikacja spółgłosek i samogłosek. Spółgłoski sonorne na tle systemu spółgłoskowego współczesnej polszczyzny. Identyfikacja głosek na podstawie zespołu cech.										
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy										

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.